

A *Franklin-Társulat* kiadásában Budapesten (IV., Egyetem-utca 4. szám, földszint) és minden könyvkereskedésben kapható:

KÖZÉPISKOLAI OLVASMÁNYOK.

Az V—VIII. osztályban kötelezően elrendelt olvasmányok.

Katona József. Bánk bán. Magyarázta Péterfi Jenő. 2. kiadás (a VII. osztály számára). Kötve 1 K 60 f.

Vörösmarty Mihály. A két szomszédvár. Magyarázta Vozáry Gyula (a VI. osztály számára). Kötve 1 K.

Shakspeare-Petőfi. Coriolanus. Magyarázta dr. Szigetvári Iván (a VI. oszt. számára). Kötve 1 K 20 f.

Shakspeare-Vörösmarty. Julius Caesar. Magyarázta Névy László. 2. kiadás (a VI. osztály számára). Kötve 1 K 20 f.

Shakspeare-Szász K. Macbeth. Magyarázta Péterfi Jenő (a VI. osztály számára). Kötve 1 K.

Sophokles. Antigone. Fordította és magyarázta Csiky Gergely. 2. kiadás (a VI. osztály számára). Kötve 1 K.

Sophokles-Csiky G. Elektra. Magyarázta dr. Losonczy Lajos (a VI. oszt. számára). Kötve 1 K 20 f.

Jókai Mór. Az új földesur. Regény (az V. osztály számára). Kötve 2 K 40 f.

Mikes Kelemen. Törökországi levelei. Magyarázta dr. Erdődi Béla (a VII. osztály számára). Kötve 1 K 60 f.

Gyulai Pál. Vörösmarty életrajza (a VIII. oszt. számára). Kötve 2 K 90 f.

Kazinczy Ferenc. Pályám emlékezete. Magyarázta Váczy János (a VII. osztály számára). Kötve 2 K.

Vörösmarty Mihály. Cserhalom. Magyarázta Pintér Kálmán (a VI. osztály számára). Kötve 80 f.

Gyulai Pál emlékbeszédei (a VII—VIII. osztály számára). Kötve 1 K 40 f.

Széchenyi István műveiből szemelvények. Válogatta és magyarázta Tones Gusztáv (a VIII. osztály számára). Kötve 2 K.

Pázmány Péter kalauzának I., II. könyve. Bevezetéssel, magyarázatokkal és szótárral. Szerk. Bellaagh Aladár (a VII. osztály számára). Kötve 1 K 20 f.

Faludi Ferenc. Nemes urfi. Bevezetéssel, magyarázatokkal és szótárral. Szerk. Bellaagh Aladár (a VII. osztály számára). Kötve 1 K 20 f.

Pázmány Péter válogatott egyházi beszédei. Magyarázta Bellaagh Aladár (a VII. osztály számára). Kötve 1 K 50 f.

Arany János balladái. Magyarázta Greguss Ágost. Harmadik bővített kiadás (a VI. osztály számára). Kötve 1 K 80 f.

Káldi György válogatott egyházi beszédei. Magyarázta Bellaagh Aladár (az V. osztály számára). Kötve 2 K.

Berzsenyi Dániel ódái. Magyarázta dr. Versényi György (a VI. osztály számára). Kötve 1 K 20 f.

Vörösmarty Mihály. Csongor és Tünde. Magyarázta Torkos László (a VI. osztály számára). Kötve 1 K 50 f.

Szemelvények a nemzeti líra köréből. Szerkesztette dr. Zlinszky Aladár (a VI. osztály számára). Kötve 2 K 20 f.

Czuczor Gergely. Botond. Magyarázta Vozáry Gyula (a VIII. osztály számára). Kötve 1 K.

Kisfaludy Károly. Csalódások. Magyarázta Szigetvári Iván (a VI. osztály számára). Kötve 80 f.

Kisfaludy Károly. Iréne. Magyarázta Vozáry Gyula (a VIII. osztály számára). Kötve 1 K 20 f.

Erdélyi János kritikáiból és tanulmányaiból szemelvények. Kiadta Erdélyi Pál (a VII. osztály számára). Kötve 2 K 50 f.

Zrinyi Miklós. Szigeti veszedelem. Hős költemény 15 énekben. Magyarázta Endrei Ákos (a VI. és VII. osztály számára). Kötve 1 K 80 f.

Kemény Zsigmond. Wesselényi Miklós. — Vörösmarty Mihály. (Sajtó alatt.)

Az Olesó Könyvtár iskolai sorozatából.

Arany János. Murány ostroma (a VIII. osztály számára). 60 f.

— *Katalin. — Keveháza. — Szent-László füve* (a VI. osztály számára). 40 f.

— *A nagyidai cigányok* (a VIII. oszt. számára) 60 f.

— *Az első lopás. — Jókai ördöge* (az V. osztály számára) 20 f.

— *Buda halála* (a VIII. osztály számára) 80 f.

Deák Ferencnek az 1861-ik évi országgyűléstől elfogadott két fölrata. Közli Kónyi Manó (az V. oszt. számára) 40 f.

Gyulai Pál emlékbeszéde Arany János fölött (az V. osztály számára) 20 f.

Kisfaludy Károly. A kérők. Vigjáték (a VI. oszt. számára) 60 f.

Kölcsey. Paraenesis és egyéb szónoki művei (az V. osztály számára) 80 f. Vászonzótésben 1 K 20 f.

Shakspeare. A szent-Iván-éji-álom, (a VII. és VIII. osztály számára) 60 f.

Sophokles-Csiky. Oedipus király (a VI. osztály számára) 40 f.

— *Oedipus Kolonosban* (a VI. oszt. számára) 40 f.

— *A trachisi nők* (a VI. osztály számára) 40 f.

— *Ajas* (a VI. osztály számára) 40 f.

— *Philoktetes* (a VI. osztály számára) 40 f.

Tinódy Sebestyén. Budai Ali basa históriája. Magyarázta Szilády Áron (az V. oszt. számára) 20 f.

Zrinyi Miklós. Szigeti veszedelem, (a VI. oszt. számára) 80 f. Kötve 1 K 20 f. Vászonz. 1 K 40 f.

Külön kiadásban.

Arany János. Válogatott kisebb költemények (a fels. oszt. számára) 1 K 20 f.

— *Toldi estéje* (az V. osztály számára) 70 f.

— *Válogatott balladák* (a VI. osztály számára) 70 f.

— *Katalin* (a VI. osztály számára) 40 f.

— *Vojtina levelei öcséséhez, Vojtina ars poétikája, A sárkány, Irányok, A magyar népdal az irodalomban* (a VI. osztály számára) 50 f.

— *Bánk bán-tanulmányok* (a VII. oszt. sz.) 40 f.

— *Hamlet.* Shakspeare után (VII—VIII. osztály számára) 1 K 20 f.

— *Buda halála* (a VIII. osztály számára) 1 K.

— *Bolond Istók* (a VIII. osztály számára) 80 f.

— *Bírálatok* (a VIII. osztály számára) 1 K.

— *Önéletrajz, Öszikék, Költemények régiebb évekből, Csaba királyfi* (VIII. oszt. sz.) 2 K.

Arany János munkáinak ez iskolai kiadásai, nagy betűs, tiszta és olvasható nyomású kiadások.

Gyöngyösi István. Murányi Venus. Toldy Ferenc bevezetésével és életrajzával (a VII. osztály számára) kötve 1 K.

Gyöngyösi István. Kemény János (a VII. oszt. számára) kötve 1 K.

Kemény Zsigmond. Zord idő. Regény (a VIII. osztály számára) 6 K.

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjusági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FELELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre... 4 kor. 80 fill.		IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.

UARDÁ.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes. 5

VI.

A bűvös ital.

Ména felesége és Paaker az úton vártak a hercegnőre. A nap delelőre hágott s izzó sugarai csaknem perzselték a vakítóan fehér mézshegyeket. Nem volt sehol tenyérnyi árnyék sem.

Egy ideig ott állottak egymás mellett, végre a szép Néfert reá emelte Paakerre mandola-vágású szeméit s így szólott:

— Milyen sokáig marad Bent-Anat a tisztálatannál! Elolvadok itt. Mitevők legyünk?

— Várjunk, — mondá Paaker s aztán körül nézett, megkerülte a sziklát, mely mellett állottak s Néferthez közeledve így szólott:

— Találtam egy kis árnyékos helyet ott ni...

Ména felesége a kijelölt irányba ment Paaker után s meglátta a kis árnyékos helyet egy ormótlan sziklakiszögellés alatt. Paaker néhány skorpiót eltaposott, aztán levette fejéről a kendőt s reáterítette a sziklapadra, mely az árnyékbán volt.

— Itt védve vagy a nagy hőség ellen.

Néfert szó nélkül leült a köre s nézte a mohárt, aki némán sétált fel s alá. Az ideges aszszony megsokallotta, hogy Paaker néma sétálgatását nézze s így szólott hozzá:

— Kérlek, ne sétálgass!

Paaker megállott s Néfertnek hátat fordítva, a paraszkhita kunyhó irányába tévedett tekintete. Rövid idő múlva újra megszólalt Néfert:

— Mondj valamit!

A mohár feléje fordította széles ábrázatát s vad, szenvedélyes láng csapott ki a szeméből.

— Jobb lesz, ha hallgatók, — mondá s újra elkezdett fel s alá sétálni.

Ména felesége törte meg újra a csendet:

— Tudom, hogy haragszol reám; de hiszen én gyermek voltam, mikor minket egymással eljegyeztek. Kedveltelek is téged s ha együtt játszottunk s anyád tréfásan a te kis feleségednek nevezett, én igazán örvendtem s előre elgondoltam, hogy milyen kedves dolog is lesz, ha én a ti gyönyörű házatokat, pompás kerteket, a nemes lovakat az istállótkban, a sok rab-szolgát és szolgáló leányt mind a magaménak mondhatom.

Paaker nevetett, de erőltetett volt a nevetése, sőt gúnyos is. Néfertnek a szívébe nyilallott s midőn folytató, kérlelő gyöngédség rezgett ki hangjából.

— Azt mondják az emberek, hogy haragszol reánk; most pedig úgy magyarázod a szavaimat, mintha én a ti gazdagságokra vágyódtam volna; pedig az imént is mondám, hogy kedveltelek téged. Nem emlékszel már arra, hogy veled sirtam, mikor elpanaszoltad nekem, hogy iskolatársaid csúfolnak s hogy apád olyan szigorúan bánik veled? Nagybátyám, a te apád azután meghalt s neked Ázsiába kellett a táborba menned —

— Te pedig — vágott közbe nyersen Paaker — megszegted az esküdet s Ménának, a főlovászmesternek lettél a felesége. Mindezt tudom, mire való fölmelegíteni.

— Azért, mert fáj nekem, ha a te haragodat látom s hogy a te jó anyád kerüli a mi házunkat. Bűnöm-e az nekem, hogy szívem megszólalt, mikor Ménát, a király főlovászmesterét először megpillantottam? Olyan volt, mint maga a Napisten s mikor a király születése napján a

diszes menetben a király kocsiján állott s reám vetette tekintetét, olyan volt az ő tekintete, mint egy éles lándzsa, mely a szívembe fúródik s nekem úgy tetszett, mintha ebben a pillanatban a Hathorok aranyos napsugarakkal, melyeknek szálai édesen megzendültek, körülöveztek volna. És Ména is ugyanezt érezte, amint ezt nekem később, mikor a hitvestársa lettem, megvallotta. Mikor pedig ő először megkérte a kezemet, anyám visszautasította őt miattad; nekem pedig a fájdalom átjárta a szívemet, arcom olyan lón, mint a halottaké. Elszállott Ménának minden kedve, a szívébe halálos szomorúság költözött be. A király észrevette, a király pedig úgy szereti

ZOKOGÁSBAN TÖRT KI.

Ménát, mintha az édes fia volna. Ména megvallott mindent a faraónak s a király eljött anyámhoz, megkérte kezemet az ő hűséges szolgálja számára. Anyám nem utasíthatta vissza, így lettünk egymáséi. Nagyon, de nagyon boldogok voltunk és vagyunk.

Néfert szemeit e szavaknál az égre emelte, mintegy üdvözülten; majd a földre sütötte s így folytató:

— Ekkor megszegtek a békét a khéták, a faraó megindította a háborút ellenük, magával vitte Ménát is. Azóta tizenöt-ször újult meg a hold s azután —

— Az istenek kegyesen fogadták az én áldozataimat s meghallgatták az én könyörgéseimet, — mondá Paaker reszkető hangon, — boldogságom elrablóját letépték szívedről. Azt hiszed, hogy újság nekem mindaz, amit elmeséltél. Tizenöt napig láttad azóta Ménát s vissza

kellett újra mennie Ázsiába, ahol veszetten dühöng a hare.

— De vissza fog térni! — kiáltott fel az ifjú nő.

— Az is meglehet, hogy nem tér vissza! — nevetett Paaker. — A khétáknak éles a kardjuk s a Libanon tájékán sok a saskeselyű s talán ugyanebben a pillanatban tépik szét a húsát, aminthogy ő is széttépte az én szívemet.

Néfertet ezek a durva, kegyetlen szavak a szívében találták, föl akart kelni, hogy otthagyja Paakert s a paraszkhita kunyhájában fölkeresse a heregnőt, de nem tudott megállani a lábán, visszaroskadt a köré; szólani is akart, de a szó torkán akadott. Szívében háborogtak a legellentétebb érzelmek, miglen megeredt a fájdalom forrása és csukló, kínos zokogásban tört ki.

Paaker némán állott vele szemben. Gonosz szívében a bosszú öröme vert fészket. Jól esett neki, hogy Néfert szenvedését látja.

Néfert könnyei elapadtak. Fáradtan, csaknem közömbösen nézett a mohárra. Halkan, könnyörögve szólott hozzá:

— Nyelvem elszárad; hozz egy kis vizet.

— A heregnő minden pillanatban jöhet, — válaszolta Paaker.

— De engem elepeszt a szomj! — panaszkodott Néfert s újra elkezdett sírni.

Paaker vállát vonogatta s elindult, hogy vizet kerítsen Néfertnek. Jól ismerte ezt a környéket, anyja őseinek a sírboltja is itt volt, sokszor járt volt ő ide holdtöltekor és holdújulásakor, hogy letegye az áldozatot és imádkozzék.

Tudta, hogy mintegy száz lépésnyire onnan, ahol Néfert ült, egy vén asszony lakik, akit bűbajos mesterségéről messze földön ismernek, ennél bizonyára kap egy ital vizet.

A barlang ajtaja tárva-nyitva volt; az öreg asszony ott ült a küszöbön s holmi világos és sötét színű gyökerecskéket szemelgetett; mellette egy kerék volt, mely egy fából készült, magas villa körül forgott, még pedig olyaténképpen, hogy a kerék küllőinek hol egyikére, hol másikára egy madár repült. Nagy, hollófeke szőrű kandúr gunnyasztott s meg-megszagolta a holló- és bagoly-fejeket, melyeket nemrégén fosztottak meg szemeiktől.

A barlang belsejéből elégetett bodzafa-bogyók illata áradt ki. Mikor Paaker a barlanghoz közeledett, a vén boszorka a barlang belsejébe kiáltott:

— Fő már a viasz?

Értelem nélkül való mormogás jött e kérdésre feleletül.

— Tedd belé a majomszemet és az ibisztollat, aztán a fekete jegyű lenrongyot. Keverd még egy kicsit! Most oltsd ki a tüzet. Vedd a korsót és hozz vizet. Siess, látogató közeledik!

Egy vézna, szerecsen rabszolgáló lépett ki a barlangból, fején nagy barna agyag-korsót cipelt. Elhaladt Paaker mellett anélkül, hogy reánézett volna.

A boszorkának karcsú, magas alakja volt, de az évek súlya alatt már megörnyedett, ráncos arcán most is látható vala egykori szépségének a nyoma. Készülődött, hogy a vendéget fogadja. Tarka kendőt kötött a fejére, kék gyapjú-köntösét rendbe szedte s a bagoly- meg hollófejekre egy darab gyékényt borított.

Paaker reárivallt, de az öreg asszony tette magát, mintha süket volna és nem hallaná meg. Csak akkor üdvözölte, mikor már szemtől-szemben állottak egymással.

— Szerencés nap ez, fehér nap: előkelő vendéget és tisztességet hoz.

— Kelj fel! — recsegte nyersen Paaker s ölébe egy ezüst gyűrűt dobott, ugyanis az egyiptomiak ebben a korban a pénz gyűrű formában készítették, — adj vizet nekem, nem ingyen adod.

— Szép, tiszta ezüst! — mondá a vén asszony, a gyűrűt a gyökerek közül előkotorászva. — Sok ez egy ital vizért s kevés az én bűvös szereimért.

— Ne kotyogj, szipirtyó, hanem siess! — kiáltott rá Paaker s elővett erszényéből egy másik gyűrűt s azt is odadobta a boszorkánynak.

— Bökezű vagy! Sok kapú meg fog előtted nyilni, mert az arany a legkitűnőbb tolvajkulcs, bele illik minden zárba. Víz kell neked ezért a két drága gyűrűért? Gonosz állatok ellen legyen az jó? Segítsen abban, hogy egy csillagot leszedj az égről? Titkos úton vezessen téged, — mert hiszen a te tiszted az, hogy ismerd az utakat. A hideget meleggé, a meleget hideggé tegye neked? Erőt adjon neked ahhoz, hogy belepillants az emberek szívébe, vagy édes álmokat hintsen szemed pillájára? Azt akarod, hogy a jövőbe láss attól az ital víztől s megtudd, vajjon a te ellenséged meghal-e? Avagy emlékezőtehetségedet akarod megerősíteni? Kívánod, hogy a víz láthatatlanná tegyen téged? Vagy azt, hogy ballábadról a hatodik lábujját eltávolítsa?

— Te ismeresz engem? — kérdezte Paaker.

— Honnan ismerhetnék? — felelte a boszorkány, — de hát éles az én szemem s pompás vizet tudok készíteni kicsiny és nagy emberek számára.

— Locsogás! — kiáltott Paaker s övébe szűrt ostorához kapott a kezével. — Siess, mert az az asszony ott lenn —

— Asszony számára kell a víz? — vágott közbe a bűbajos. — Mindjárt kitalálhattam volna. Csakhogy persze az öreg uraknak gyakrabban van bűbajos italra szükségük, mint a fiatal uraknak. Nálam van bőven, van bőven.

ITT VAN AZ ITAL.

A boszorkány bement a barlangba s nonsokára egy henger alakú kis vékony alabastromból készült palackkal tért vissza.

— Itt van az ital, — mondá s átadta az edényt az úti marsallnak. — Felét vízbe öntöd s átadod annak a nőnek. Ha először nem használ, majd megteszi a másik fele a hatást. Megihatja a gyermek is, nem leszen általmára, ha öreg issza meg, vidámabb lesz tőle. Nézd, én is megízlelem. — Így szólott s ajkával érinté a bűvös italt. — Sokat nem mernék belőle inni, mert még beléd bomlanám, ez pedig ilyen kiválóan előkelő uracskának, amilyen te vagy, bezzeg nem volna inyedre, hihhi! Ha az itálnak hatása nem lesz, úgy megkaptam már tőled az árát, de ha lesz, még három aranygyűrűt kell hoznod. Bizonyosan tudom, hogy el fogsz hozzámm jönni.

Paaker szó nélkül, de heves indulással kapta ki a vén banya kezéből a palackot, hamarosan övébe rejtette, még egy-két gyűrűt oda dobott neki s aztán sürgette, hogy adja már holmi tiszta edényben az ivóvizet, melyért hozzá jött.

— Olyan sürgős az a víz a kedves úrnak, — motyogta magában a boszorkány a barlang belsőjébe visszamenet. — Kérdezi, hogy ismerem-e őt? Hm, hogyan ismerném őt? De vajjon ki lehet az, akinek a bűvös italt szánta? Talán csak nem a paraszkhita Uarda, az a törékeny kis jószág... ott fekszik a gyékényen, mióta elgázolta a kocsi s talán meg is fog halni. Majd megtudjuk, hogy mi az uracsának a célja. Én ugyan nem vetném reá a szememet, ha fiatal volnék. Pedig célhoz fog jutni, mert tele marékkal szórja a pénzt és nagyon makacs.

Így motyogott s egy szép zománcos köedénykét megtöltött átszűrt nilusi vízzel, babérlevéllel betakarta s átadta Paakernek.

A mohár átvette a vízzel telt edényt s óvatosan indult neki a völgyi útnak s egyenesen oda tartott, ahol Ména feleségét hagyta volt.

A szikla mellett, mely őt Néfertől elszakította, megállott, letette a vizes edényt, kihúzta övéből az alabastrom-palackocskát s a bűvös italt felébe öntötte az ivóvízbe. Míg ezt cselekvé, reszketett a keze, homlokán kidagadt az ér; egy belső, izgalmas hang folyton bátorította, sőt reáparancsolt:

— Töltsd bele! Ne tétovázz! Ragadd meg a kínálkozó alkalmat! Most vagy soha!

Paaker agyában viaskodtak az érzelmek és gondolatok. Az esze azt mondta, hogy dobja el azt a palackot s ne tévelyedjék a mágusok útjára, mert szigorú büntetés vár mindazokra, akik a rossz hírű boszorkány főztéből vásárolnak; viszont az érzelem ellenállhatatlan erővel szállotta meg; az érzelem parancsolta neki, hogy megtegye, mert Néfert az övé, Néfertől tőle Ména elrabolta, neki több joga van hozzá, mint bárkinek ezen a világon.

És Paaker a palack tartalmának felét beleöntötte az ivóvízbe s közeledett Néferthez.

Néfert már türelmetlenül várta, elébe sietett. Átvette Paakertől a vizet s mind az utolsó cseppig nagy mohóan megitta.

— Köszönöm! — mondá, miután a mohó ivás következtében elakadt lélegzete újra rendes lön. — Nagyon jól esett. Milyen tiszta és üdítő volt ez az ital! De mi a bajod, hogy kezded úgy

reszket? Szegény, az arcod is csupa láng a nagy sietéstől.

Nagy, beszédes szemeivel kedvesen nézett reá s kezét nyújtotta neki. Paaker megcsókolta Néfert kezét.

— Hadd el! — mondá Néfert mosolyogva. — Nézd, ott jön a hercegnő egy pappal a tisztátlanok kunyhójából. De milyen borzasztó szavakkal is ijesztgettél az imént engemet! Igaz, adtam is okot, hogy haragudjál reám; no de mostantól kezdve újra jó barátok leszünk, úgy-e s eljősz anyáddal hozzánk... Semmi tiltakozás! Azt szeretném látni, hogy Paaker, az én unokatestvérem, nem fog nekem engedelmessé válni!

Tréfásan és kedves duzzogással megfenyegette őt ujjával s aztán édes, lágy, szerető hangon mondá:

NAGY MOHÓN MEGITTA.

— Ne neheztelj! Lásd, olyan szép dolog az, ha az emberek egymást szeretik!

Így szólott s a paraszkhita kunyhó felé vette útját. Paaker szívére nyomta mind a két kezét s magában így ujjongott:

— A bűvös ital hatott! Isteneim, köszönöm nektek!

Ebben a pillanatban Hekt, az öreg boszorkány haladt el mellettük az úton. A kíváncsiság hozta erre. Látni akarta, hogy Paaker kinek a számára vett tőle bűvös italt. Paaker összerázkódott, mikor a vén boszorkányt megpillantotta, de az csakhamar eltűnt a sziklák mögött s dörmögte:

— Jó, hogy ezt is tudjuk!

A völgy közepén találkoztak a hercegnővel és a kíséretében levő Pentaurral.

Mikor Bent-Anat Pentaurral a paraszkhita kunyhójából kilépett, egymással szembe állottak.

A királyi szűz kebelére szoritotta kezét és mohóan, tele tüdővel szivta a friss levegőt. Úgy érezte, mintha szívéből valami nehéz kő gurult volna le. Azután a paphoz fordult, aki vele szemben földre sötét szemmel állott:

— Az vagyok, — felelé Pentaur.

— Reád ismertem a hangodról; hálával tartozom neked, mert te erősítettél meg az én bátorságomat, hogy ide merjek jönni, lelki atyám erős tilalmának dacára, ámde szívem unszólagyát követve. Te légy az én védelmezőm, ha akad, aki megdorgál emiatt.

— Azért jöttem ide, hogy beszenyezettnek jelentsék ki.

— Akkor hát megváltozott a te elméd? — kérde Bent-Anat s ajka szélén megvető mosoly játszadozott.

— Felsőbb parancsnak engedelmeskedem; régi hagyomány rendel, hogy szentnek tartsuk azt. Ha a paraszkhítával való érintkezés nem szennyezi be a Ramzesz leányát, kit szennyezhet be tehát? Mert lehet-e tisztább köntöst képviselni, mint az övé? Így tartja a hagyomány —

— De hiszen ez az ember alacsony származása dacára is derek ember, — vágott közbe Bent-Anat — és dacára annak, hogy a gyalázat neki éppen olyan mindennapi kenyere, mint a mienk a becület. A kilenc főisten bocássága meg nekem, de az a nyomorúságba süllyedt ember jámbor, jó és bátor, nekem pedig tetszik — és te, aki tegnap úgy vélekedtél, hogy a vele való érintkezés szennyt egy szóval le lehet mosni s ma éppen az ellenkezőjét állítod, — mi történt veled?

— Egy istenektől megáldott férfiú figyelmeztetett arra, hogy a hagyományokhoz törhetetlenül kell ragaszkodni, nem szabad egy láncszemet sem kiszakítani, mert akkor

az egész lánc esőrögve hull földre.

— Eszerint te engem beszenyezettnek tartasz egy régi előítélet, avagy a tömegre való tekintet miatt, de nem tettem miatt? Hallgatsz? Felelj nekem most, ha igazán az vagy, akinek én téged tartalak: őszinte és igaz lelkű; felelj, mert lelkem nyugalma forog kockán!

(Folytatása következik.)

VERESCSAGIN VAZUL.

— Milyen óra volt ez!

Pentaur magas alakja meg sem mozdult, csak fejével bólintott, mintha még mindig álmodnék.

Bent-Anat reá nézett. Most látta őt először, teljes napvilága mellett. Csodálkozva pihent rajta hosszan a tekintete. Aztán kérdezte tőle:

— Nem te voltál az a pap, aki tegnap este a Szeti-ház kapujánál oly készségesen feloldoztál a beszenyezettetés alól?

MŰVÉSZTANYÁN.*

Te nyugodalmas, csöndes otthon,
 Álomfakasztó szép világ,
 Hol minden zugból óriások
 Szórják szét lelkük sugarát:
 Körülfogja édes öledben
 Varázsos emlék lelkemet
 S előttem áll régmúlt időkben
 Egy porban játszó kis gyerek...

Arcán az élet hajnalpirja,
 Szemében izzó tűz ragyog.
 Pajtásai mindig nyomában...
 Sohasem árva, elhagyott.
 Ha jó az este, esdve kéri:
 Mesélj nekünk, jer, szépeket;
 S mesél, mesél sokat, sokáig
 A porban játszó kis gyerek...

Bársonyos rétre heveredve,
 Megindul a szó ajakán
 És folynak, folynak szakadatlan
 Csodás mesék, mesék után.
 Ha nézi a sötétlő erdőt,
 Vagy fönn a csillagos eget,
 Ezer regét tud mindenikről
 A porban játszó kis gyerek...

— Az évek tűnnek, egyre tűnnek,
 Miként a suttogó habok.
 A bársonyréteget fölváltották
 Sötét, kietlen házsorok.
 Pajtásai is széjjel mentek,
 Kit ahová a sors vetett.
 S egyedül áll a nagy világban
 A porban játszó kis gyerek...

Ifjúvá lett; oly féltve őrzé
 A keble kincsét, Istenét
 S az élet minden édes álmát
 Hidegen, durván dülta szét.
 A pajtások helyére jöttek:
 Irigy, hiú, rossz emberek...
 És annyit sirt, annyit csalódott
 A porban játszó kis gyerek...

Te nyugodalmas, csöndes otthon
 Fogadj kebledre szívesen!
 Ha benned nő fel éltem fája:
 Tán nem csalódom sohasem!
 Ezer tavasz virága nyilna
 Andalgó, bús szívem felett,
 — S búbjósan mesélne most is
 A porban játszó kis gyerek!...

Gulyás József.

* Mutatvány az «Uj Bokréta» című kötetből.

VERESCSAGIN.

A felkelő nap országában véres csaták folynak.
 A legutóbbi ütközet (port-arturi tengeri csata)
 áldozata mindkét ellenfélt megdöbbentette: a
 háború halottjai között volt Verescsagin Vazul
 is, a világhírű festőművész, ki egész életét an-
 nak szentelte, hogy a háború ellen izgasson s
 képeiben az emberek elé állította elrettentő
 például: a halált hozó harcot.

Mint művész a nagyok között foglal helyet,
 ha nem is a legelső között, mint ember pedig
 a legnemesebben gondolkozók között. Korunk
 fáradhatatlan apostola volt, kinek legnagyobb
 tragikuma szomorú halála. A háború ellensége
 csatatéren leli halálát.

Működése, mint látjuk, célok szolgálatában áll.
 A művészet csak a szépet ismeri s ezt csak úgy
 teremtheti meg, ha béklyók nem kötik meg. Így
 vagyunk Verescsaginnal is. Igen sok a híve, de
 talán több irányának az ellenzője.

A világ mint festőt ismeri leginkább, de az
 irodalom terén is tevékenyen működött. Uti raj-
 zai, történeti tanulmányai, elbeszélései és ön-
 életrajza igen érdekes olvasmányok.

Önéletrajzában ifjúságát írja meg. Verescsagin
 1842 október hó 26-dikán Nowgorod tartomány
 Cserepovec városában született. Atyja orosz ne-
 mes, anyja tatár asszony volt. Már kora ifjúsága-
 ban szívesen rajzolgatott. Az első képet, amire
 emlékezik, dajkája kendőjén látta. Egy három-
 fogatú orosz kocsit farkasok üldöznek; ez volt a
 rajz tárgya.

«Lemásoltam teljesen — írja életrajzában —
 a farkasokat, a kocsiban ülőket, kik üldözőikre
 lönek, a hófödte fákat, még pedig oly gyorsan,
 hogy dajkám, anya, apa és a vendégek igen cso-
 dálóztak és megdicsérték. De senkinek sem ju-
 tott eszébe, hogy enemű hajlamommal művészi
 kiképzésben részesítettek volna.» De a szülők ké-
 sőbb sem gondoltak erre, pedig már a katona-
 iskolában is feltűnt egy igen szépen rajzolt Pas-
 kievics-képpel. — Tizenegy éves korában a szent-
 pétervári tengerészeti akadémiába került, majd
 később bevitortlázta az Északi-tenger mellékeit
 és Angolország partjait. Eközben mindig rajzol-
 gatott s végül is határozott: otthagya a katona-
 ságot s teljesen a festészetnek szentelte minden
 idejét.

A szentpétervári festészeti akadémia növen-
 déke lett, hol csakhamar kiérdemelte tanárainak
 Luovnak és Beidemannak dicséretét. Itt festette

meg első nagy képét: «Ulysses megöli Penelope
 kérőit.» Nemsokára elhagyja az akadémiát, be-
 járja a Kaukázust s három vaskos füzeté meg-
 telik vázlatokkal.

redes, az akkori turkesztáni helytartó magával
 akar vinni egy festőt, hogy az a háború nevezé-
 tesebb mozzanatait megörökítse. A turkesztáni
 hadjárat avatta fel Verescsagint csataképfestővé.

KIRGIZ FŐURI VADÁSZ. — Verescsagin festménye.

Atyja is belenyugszik már fia sorsába s 1864-ben
 ezer rubelt küld számára azzal a megjegyzéssel,
 hogy e pénzen menjen Párisba tanulmányútra.
 Géroime mellé akar szegődni, de sehogy sem tud
 annak klasszikus irányával megbarátkozni s alig
 egy évi ott tartózkodása után elhagyja Párisot s
 visszatér kedves Kaukázusába.

1867-ben értésére jutott, hogy Kaufmann ez-

1870-ben Münchenbe megy, majd 1874—76-ban
 Indiát járja be, hazatérve pedig a török ellen har-
 col. Sok évre való vázlattal megrakodva telepszik
 le a Páris mellett levő Maisons-Lafitteben. Né-
 hány nagyobb képével elkészülve hazautazik
 Oroszországba s Moszkva mellett munkálkodott
 szorgalmasan a béke érdekében, hogy végül is a
 háború ragadja ki az élők sorából.

Képeinek száma meghaladja a százat. Csak a legjellemzetesebbeket akarjuk bemutatni. Ezek közül való talán a legművészebb: *A kirgiz*. Épp most tanítja be a szenvedélyes vadász a sólymot, hogy miképpen teljesítse majd kötelességét. Igen találó a vén kirgiz figyelő arca s a szárnyát csattogtató sólyom élénk mozdulata. A keleties öltözet gazdag színompája szinte kiemeli a képet a síkból.

Szintén keleti tárgyú: *A dervisek*. Éppen tizenhármán vannak. Vezetőjük előrelép s most megkezdődik énekük, mit ugyan üvöltésnek is elnevezhetnénk. Karmesterük kiabál lehangosabban, hisz ő áll legközelebb az ablakhoz s nemsokára el is nyeri «szép» énekük jutalmát, az ablakon kidobott alamizsnát. A képen levő kilenc arc mind élesen különbözik egymástól, mindenik más jellemet, más érzelmet fejez ki. A háttér igazi hangulati megfelelője a szép képnek. Csak itt-ott látunk egy kíváncsi szolgát, vagy gyermeket, kik felkapaszkodnak a falra, s mosolyogva nézik a kolduló csapatot.

E két kép Verescsagin művészi pályájának kezdetéről való. Teljes határozottsággal, a maga kérielhetetlen, megdöbbentő realizmusával különösen későbbi műveiben lép fel. A bátor esetkezelés, a tárgynak megfelelő komor, szinte nyomasztó hangulat jellemzi nemű képeit. Festményein csak a halál az úr s ha élő embereket is ábrázol, úgy azok csak egy eszméért küzdenek: az élet kiirtásáért. E sötét gondolat mögül sugárzik ki a legszebb, a legszentebb eszme: az örök béke. Ennek kivívása adta Verescsagin kezébe az esetet s ennek az eszmének áldozta fel az oroszok e legnagyobb festője művészetét.

A legyőzöttek: már elesettek. Harminczeren fekszenek a csatatéren. A gazdagon díszített papi ornátusban megjelenik az orosz pápa s beszenteli a halottakat; lehajtott fővel, mély szomorúsággal mondja el fölöttük az utolsó imát s a háta mögött álló földmives némán, szinte megdermedten tekint maga elé a végtelen síkságba. A pap szeméből kiesillan a könny s reszkető keze alig-alig bírja el a füstölőt. A legyőzöttek egymás mellett fekszenek; gyászoló gyülekezet nem környezi őket, csak a komor ég sötét felhői siratják a háború áldozatait.

A természet legjobb segítő-társa Verescsaginak. Hangulatának mindig talál ott megfelelő érzéseket. Láttuk ezt *A Legyőzöttek*-ben, látjuk ezt többi képein is. Ezek közül még csak *A Sipka-szorosban minden csendes* címűt említjük fel.

A triptichon első képén egy hóban, zivatarban őrt álló didergő katonát látunk. Valahol a hegy tetején áll, egyedül, bajtársaitól ugyancsak messze. A hófúvás mind erősebb és erősebb lesz, a katona köpönyege sipkájával egész arcát eltakarja, kezét a bő kabát ujjába dugja, lábát pedig a hó — melegíti. Ez a második kép. A harmadikon pedig már csak a hóból kiálló szuronyt s a kabát esücskét látjuk. Radetzky pedig megküldi napi jelentését: «A Sipka-szorosban minden csendes».

A nagy művész jeltelen sirban, a Sárga-tenger fenekén alusza örök álmát. A háború, melyben elesett, a béke érdekében kifejtett buzgó és tevékeny munkásságának legszomorúbb, de mindenestre legmeggyőzőbb bizonyítéka.

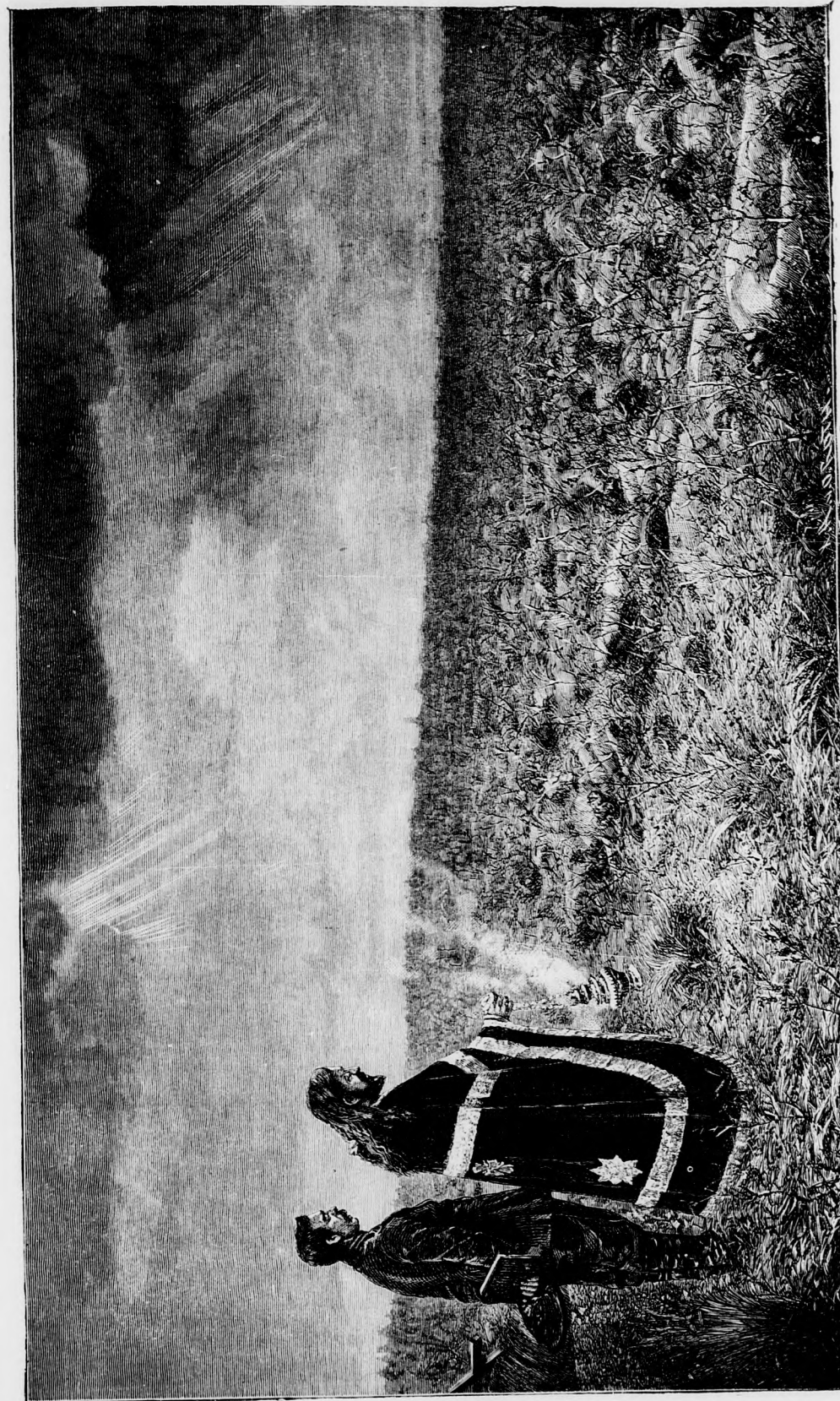
Vértes József.

Egyet-más az őszállatokról.

A mikroszkop tökéletesítése után egy addig alig sejtett új világgal ismerkedtünk meg: a legkezdetelegesebb szerves lények életével. Ezeknek a tudományos neve őszállatok vagy protozoák.

Mint igénytelen, nyálkás, formátlan csomócskák mozognak ide-oda anélkül, hogy valamelyes szerveket észrevehetnénk rajtuk, pedig alakjaikat is változtatják, táplálkoznak is, szaporodnak is, de rövid ideig élnek. Az a piciny nyálkacsomó eszerint élő valami és a legújabb idők, a maguk csodálatos eszközeivel, megvilágították előttünk létüknek titkait.

Ezek a nyálka-állatok, melyeket a tudomány őszállatoknak nevez, egysejtű állatok, vagy csoportosulása hasonló állatoknak, melyek olyképpen élnek, mint a többsejtű állattestek és teljesen önállóak életműködésükben. A legesodálatosabb ezeknél az őszállatoknál az a tény, hogy minden egyes állat a tömegtől külön végzi minden életműködését, még pedig olyképpen, hogy mindegyik nyálkacsomó hosszabb vagy rövidebb nyúlványokat bocsát ki magából, melyek, a mikroszkop alatt figyelve, hullámos mozdulatokat végeznek és a test által tudatosan kinyújthatók vagy behúzhatók. A protozoák alakja végtelen a maga változatos formájában és a földnek minden vizét — főleg pedig a tenger fenekét, mint létüknek bölcsőjét — ellepik úgynevezett iszappal. Ez őszállatoknak egyike, a szarkodinák (Sarkodina), melyek újra feloszthatók a gyökérlábúak (Rhizopoda), nap-állatok (Helizoa) és a sugár-állatkák (Rhadiolaria) osztályára.

A LEGYŐZÖTTEK. (Teljes erő átadása után.)
VERESCAGIN FESTMÉNYEIBŐL.

A rhizopodák is két csoportra oszlanak: a csupasz Amoebákra és a kemény hüvelybe burkolt Tertaceokra. Ezeknek is vannak olyan nyúlványaik, melyek csodálatos változatossággal, mint valami látszólagos lábaeskák működnek.

Amint a felsőbb rendű állatok létüknek küzdelmében egymást pusztítják, úgy ezeknek a kicsi állatoknak élete sem egyéb, mint küzdelem, gyakran heves, makacs küzdelem — az egymásnak felfalása. A mikroszkop alatt megfigyelve igen érdekes ennek a létért való küzdelemnek a lefolyása. Alig hihető, hogy ilyen fogvatékos szervekkel bíró lények, mint az ősellatok, küzdenek és rabolnak, hogy magukat fentarthatassák. És mégis így van. Figyeljük meg például a mikroszkop alatt az amoebát: egy for-

emésztő-szervvel és a benne levő emésztő nedvvel rendelkeznek, mint más élő állat. Ehhez hasonló módon történik az emésztés a többi ősellatnál is, csak hogy a valamivel felsőbb rendűek a száj és a többi szervek jelenlétét legalább kezdetleges formáiban sejtetik.

Az ősellatok táplálkozása, mozgása, emésztése stb. a mikroszkop alatt megfigyelve, szédítő gyorsasággal történik, valaminthogy ezeknek a kicsiny állatoknak egész élete csak másodpercekig, legjobb esetben percekig tart.

Amilyen hosszú időre tehető vissza ezeknek a kicsiny állatoknak az ember által nem ismert létezésük és működésük és amilyen megfoghatatlan kicsinyek, éppen olyan fontos a létezésük földünk alakulására. A tenger fenekén képezik

TÓTH KÁROLY.

TÓTH LAJOS.

mátlan tömeg, de protoplazmája hullámszerűen mozog, ezt tisztán kivehetjük, valamint csiráját is és látjuk, amint a kis esomó formáját változtatja, aszerint, amint nyúlványait, mint valami lábaeskákat ki-kiereszti, tán kémszemlére.

És annak dacára, hogy ennek a kis ragadozó-nak nincs sem látó-, sem hallószerve s hogy a szája és gyomra is hiányzik, azért mégis megsejti áldozatának a jelenlétét és megkezdi vele a küzdelmet. A nyálkás test erős, hullámos mozdulatokkal közeledik áldozatához, két erős nyúlványa elvágja a kis állatka menekülésének az útját, míg a teste ellepi és körülfogja az áldozatot egész plazmájával és a mikroszkop segítségével nemsokára megpillanthatjuk az elnyelt áldozatot a győzőnek nyálka-testében, hol aztán lassacskán elenyészik. Eszerint az amoeba protoplazmája valami olyan erővel rendelkezik, mely a bevett táplálékot megemésztí anélkül, hogy

azt a nagymennyiségű ősiszapot, mely a legújabb kutatásoknak valóságos kincse. Ott gyülemlettek össze millió évek folyamán ennek a párányi életnek kivált részei és teremtették azokat a kemény tömegeket, melyeket ma, mint a kréta-korszak hegységeit ismerjük. Egy darabka krétában feltaláljuk rég elmúlt idők rhizopodáinak elmeszesedett maradványait. Egyenkint, szabad szemmel láthatatlanok s a legmerészebb képzelő erő is gyöngé ahhoz, hogy elképzelje, mekkora mennyiségben képezik azt a kemény réteget, mely földünket létezésének első ideje óta körülveszi.

SUB AUSPICIIIS REGIS.

Múlt hó 19-én a budapesti kir. tudományegyetemen négy ifjút avattak fel doktorrá királyi kintüntetés mellett. Érdekes volt, hogy a királyi

gyűrűt nyert négy ifjú közül ketten ikertestvérek: *Tóth Károly* és *Lajos*. A másik két felavatott *Khuen-Héderváry Sándor gróf*, a király személye körüli miniszter fia és *ifj. Márffy Endre*.

Berzeviczy Albert közoktatásügyi miniszter, ki a király képviselőjében jelent meg az ünnepélyen, e szavak kíséretében adta át a király ajándékát a jeles ifjaknak:

„Legyen hálás hűségük a királyhoz, a koronához, amelynek buzdító kegyében oly ifjan részesültek, táplálója, megerősítője minden emberi és honfői erényöknek. Legyen hűségük a tudományhoz elválaszthatatlan az igazság hű szolgálatától; mint jogászok használják a tudomány világitó faklyáját az igazság fölkeresésére, hasz-

zendő kincsét nyújtom át önöknek felséges urunk emlékadományát.»

Idegen irodalmak nagyjai.

Irta Tonelli Sándor.

Calderon. 1600—1681.

A spanyolok legkiválóbb drámaírója, Don Pedro Calderon de la Barca 1600 január 17-én Madridban született. Már gyermekkorában oly kiváló tehetségnek mutatkozott, hogy tizenhárom éves korában felvették a híres salamancai főiskolára, hol a következő évben megírta első színművét *El carro de Cielo* címen. Jogot végzett, azután hadi pályára lépett s megfordult az olasz és németalföldi hartereken. Majd vissza-

GRÓF KHUEN-HÉDERVÁRY SÁNDOR.

IFJ. MÁRFFY EDE.

nálják a tudomány fényes fegyverzetét az igazság védelmére, de sohase küzdelemre az ellen, amit lelkiismeretükben és meggyőződésükben igaznak ismertek föl. És legyen végül e gyűrű záloga törhetetlen hűségüknek a hazához és a haza szolgálatához, mert a hazát mindnyájunknak, bármely hivatás terén működünk, szolgálnunk kell, szolgálnunk gondolataink, érzelmeink és tetteink legjavával; a hazát hiven és odaadóan szeretnünk kell nemcsak akkor, amikor jótéteményeiben részesülünk, amikor közéletének áramlata a magasba emel, amikor jóléte és virágzása a mi jólétünk s boldogságunknak is leg-erősebb támasza; a hazát szeretnünk kell akkor is, ha félreismer és mellőz, akkor is, ha földjén a sors üldözöttjei vagyunk is és akkor leginkább, ha magára e hazára súlyosan nehezedik rá a sors keze. Mint e négyes hűség fogadalmának jelvényét s egész életpályájuk feltő gonddal ör-

hívták Spanyolországba s minthogy irodalmi működésével már ekkor kitért, a tudomány- és művészetkedvelő IV. Fülöp 1636-ban udvari költővé nevezte ki. Ebben az állásban fejtette ki drámaírói működésének javarészét. 1651-ben korának szokása szerint a papi rendbe lépett s késő öregséget érve 1681 május 25-én halt meg.

Calderon a legérdekesebb írói egyéniségek egyike. Egész lelkével spanyol és katolikus s ennek az összeforrott nemzeti és vallási eszménynek szolgálatára szentelte egész életét. Változatos élete folyamán megismerte az emberi lelket, a szenvedélyeket s azokat hiven tudta megszólaltatni műveiben. Különösen lélektani jellemzéseit kiválóak s talán ő az első modern író, aki ennek a szempontnak tágabb teret szentel drámaiban.

Ami magát Calderon drámáit illeti, természete-

tesen közülök igen sok nem felel meg azoknak a követelményeknek, melyeket ma a színmű számára felállítunk. Mint udvari író igen nagy számmal írt úgynevezett áldozati és ünnepi játékokat, melyek voltaképen nem egyebek, mint dramatizált bibliai történetek. Ezeknek száma még ma is, mikor sok elveszett közülök, 73. Saját korában ezek és *csodás játéka*i arattak legnagyobb tetszést. Utóbbiakban a hős nem a dráma cselekvényéből kifolyólag, hanem valami véletlen, emberfeletti hatalom beavatkozása folytán arat diadalt. Ilyen darabjai között legkiválóbb az *Állhatatos fejedelem*. Ma természetesen

CALDERON.

az ilyeneket nem tartjuk drámai tárgyakként s szintűgy nem tartjuk színpadra alkalmasaknak a kizárólag oktatás céljából írt műveket, valamint a pompa kifejtésére, szem gyönyörködtetésére készült mythologiai darabokat sem.

Vannak azonban Calderonnak igazi színművei is, melyeknek tárgyai részben történelmi, részben a saját korából vannak merítve. Tehetsége itt emelkedik legmagasabbra s ezek a művei azok, melyek ma is, századok múltával szüntelenül szerepelnek a spanyol színpadok műsorán. Legismeretesebbek e darabjai között *Az élet álom* és a *Zalameai bíró*. Utóbbi a világirodalomnak legkiválóbb korfestő darabjai között foglal helyet.

Olyan termékeny és tehetséges írónak, mint Calderon volt, természetszerűleg nagy hatással

kellett lennie kortársaira és követőire is. Sokáig az ő iskolája uralkodott a spanyol színpadokon, a franciáknál pedig, ahol utána, a XVII. század közepe táján léptek fel Racine és Molière, szintén erősen érezhető volt befolyása. Úgy lehet Calderont tekintenünk, mint az újkor elején nagy virágzásnak indult, de esakhamar lehanyatlott spanyol génius utolsó nagy képviselőjét. Ebben rejlik az ő tragikumája is, mint egy hanyatló nép költője nem foglalja el azt a helyet az emberi szellem nagy képviselői között, melytől méltán megilletné.

ELKOBZOTT LEVELEK.

(Diáktörténet.)

Gusztai a latin óra alatt nagyon szorgalmasan irogatott. Közben-közben oldalpillantást vetett arra a félelmes magaslatra, hol a tanár ül, s minekutána meggyőződött arról, hogy a boldogtalan Sali Miska még elég dolgot ad a tanárnak, nyugodtan folytatta munkáját.

Apró cédulák voltak a padjában, minőket az ember a vendéglők fizető pincérsinek a pénztárcájában szokott látni. Ezekre írt Gusztai példátlan buzgósággal, miglen Sali Miska végig nyögte a mondatot s a tanári szem reá vetődött Gusztira.

A tanári szemnek kétféle sugara van: az egyik tele van melegséggel, a másik tele van szemrehányással.

— Gusztikám! — hangzik váratlanul.

Gusztai felugrik, roppant ártatlan arcot vág s kezdi a következő mondatot olvasni.

— Ne azt olvasd, hanem amit írtál, édes fiam!

Gusztai reá mereszti csodálkozó szemeit a tanárra s aztán körülnéz, mintha a szomszédjaitól akarná megtudni, hogy mi is a tanár úrnak a kívánsága.

— Vedd elő, drága gyermekem azokat a papírszeletkéket a padból, melyekre olyan példás szorgalommal jegyezgettél.

Gusztai a papírszeletkéket egy páratlanul ügyes mozdulattal a szomszédja helyére taszította s elővette a szógyűjteményt. Azt vitte ki a tanárnak.

Mire azonban a félelmes emelvényhez ért, már a szomszédja is, a lapos orrú Aladár ott termett a tele írt cédulákkal.

Levelek voltak.

Egyik Sassnak szólott (de természetesen

Gusztai csak egy s-sel írta a nevet), a másik Blumnak (ezt két m-mel írta), a harmadik Fábiánnak (ezt a nevet alig lehetett kiolvasni).

Míg a tanár az elkobzott leveleket nézegette, Gusztai gyilkos pillantásokat vetett Aladárra. Egyébként jobb ügyhöz méltó nyugalommal nézett sorsának elébe.

Legfeljebb megírják a mamájának, vagy becitálja az igazgató úr. Egyéb mi érhetné? Ha a tanár úr leszidja mint a múltkor, az még arany dolog lesz; a többiek is fognak örüdni, mert nem kérdez azon az órán többé. Aladár úgy állott a kathedra előtt, mint egy figyelmes cövek; Gusztai ráért arra, hogy az első padban ülőknek néma jelekkel magyarázza, hogy ő mennyire ártatlan.

A tanár különös érdeklődéssel olvasgatta az elkobzott leveleket.

— No jó — mondta végre. — Te Aladár, menj a helyedre; te pedig édes kis fiam, Gusztáv, állj fel mellém, s olvasd el hangosan a leveleket. Nagyon érdekesek.

Gusztai tágra meresztte a szemét, s világért sem akart a fülének hinni, hogy ő azokat a titkos leveleket nyilván és különösen érdekelt hallgatóság előtt felolvassa.

Kételkedve nézett a tanárra, de ebben a pillanatban a tanári szem olyan kifejezést öltött, hogy Gusztinak minden kétsége eloszlott. Tudta, hogy a parancs komoly.

Fellépett a kathedra első lépcsőjére. Az osztály lázas érdeklődéssel kísérte minden mozdulatát.

A tanár átadta neki az első levelet, mely Sassnak szólott. Gusztai halk hangon, kissé hadarva kezdé olvasni.

— Szépen, értelmesen, Gusztáv! . . . Minden szót meg kell értenünk belőle. Még egyszer!

Gusztai olvasta:

— «Kedves barátom! Slézinger és Kövi közönséges csirkefogók, s ha te velők belépsz a football-társaságba, én téged följelentelek a tanár úrnak, hogy a nyelvedet kidugtad, mikor a padunk mellett elhaladt, de ha nem állasz be, akkor kölesön adom a Verne-könyvet, s téged választunk meg pénztárosnak az én «football-kör»-ömben. Szervusz, tudod, hogy ki».

Slézinger és Kövi felkeltek lángoló arccal, s védekezni akartak, de a tanár intett Gusztinak, hogy olvassa el a másik levelet. Ez a levél Blumnak szólott.

— «Kedves Náci! Menj el délután Slézinger-

hez, s mondd meg neki, hogy Sass azt mondta róla, hogy ő egy jellemtelen gazember, aki azt hazudta, hogy öt szobás lakásuk van, s hogy inast tartanak, s hogy ő jövő évben magántanuló lesz, s tanárok fogják külön tanítani, ha pedig azt kérdezi tőled, hogy ki mondta, akkor ne mondd meg, hogy tőlem hallottad. Szervusz, tudod, hogy ki.»

Az osztályban a megbotránkozás nőttön-nőtt. Gusztai elővette a harmadik levelet, s olvasta. Ez a levél Fábiánnak szólott.

— «Kedves barátom, én az alapszabályokkal elkészültem. A Slézinger-Kövi konzorciumot bojkottálni fogjuk. A számár Blumot reuszítottam Sassra, Kövi és Slézinger verekedni fognak veled, ebből nagy botrány lesz, s mi azalatt az elégetleneket megfocgjuk, s vasárnap délután már összemérjük erőnket a Népliget gyepén. Azt kikötöm, hogy én kapuvéd leszek. A kör tagjai hetenkint öt krajcárt fizetnek. Szervusz, tudod, hogy ki.»

Így hangzottak az elkobzott levelek, s az osztály elképedve hallgatta. Szörnyű dolog az, mikor egy ilyen fiú, mint Gusztai, áskálódik, rágalmaz, egymásra uszítja az embereket.

Csak a tanár maradt nyugodt.

— Nos hát, édes Gusztávom, vegyük csak elő az első levelet. Olvasd el az első mondatocskát belőle. Például a megszólítást.

— Kedves barátom! — olvasta Gusztai gyanútlanul, de igen kényelmetlen érzéssel.

— Fordítsd latinra!

Gusztai sóbálvánnyá meredt. Sassnak, de különösen Slézingernek a segítségével kisütötte, hogy «Care amice». A következő mondatban megakadt szegény Gusztai a «csirkefogó» szónál. Először azt nem tudta, hogy a rómaiak hogy hívták a csirkét, továbbá azt nem tudta, hogy foglalkoztak-e csirkefogással.

Végre a tanár így szólott nyájasan Gusztaihoz:

— A rómaiak nem ismerték a csirkefogókat, de én és a te kedves társaid megismertünk ezekből a levelekből téged — elmehetsz . . .

*

Gusztit a népligetben másnap délután azok, akik leginkább fel voltak ellene háborodva — megverték.

A Gusztai «football-köre» nem alakult meg. Gusztit pedig azzal boszantották a társai:

— Mit jelent latinul «csirkefogó»?

Vén diák.

AZ IMÁDSÁG.

A lelkiismeret megvizsgálásának kényes művelésével természetesen kapcsolatban van az *imádság* megemlézése. A tudomány mai korszakában, midőn mindent elemeznek, boncolnak, osztályoznak, nagyon szeretnek az emberek úgy beszélni a tudományról, mint hatalomról, mely minden dolog fölött áll. Azonban az a mondás, hogy a tudomány hatalom, csak ott igaz, ahol merőben a tudomány az úr. De van valami fenköltebb a tudománynál a világon: az *éltető erő* s az erkölcsi világban a mozgató erő korántsem a tudomány ám, hanem az *akarát* s az akarát szárnya az imádság.

Ha a nagyratörés hiányzik, a lélek a földön mászik, nem képes repülni s legföljebb olyan, mint a fogoly madár, mely látszólag csak azzal foglalkozik, hogy számba vegye és osztályozza kalitkájára drótfait. Eszem ágában sincs azt mondani, hogy bárki is csak esékly magával legyen dani, hogy bárki is ismerje a mindenség nagyságát, jóllakva és ne ismerje a mindenség nagyságát, hanem unos-untalan csak az eget ostromolja imádságaival avégett, hogy ha csak egy pillanatra is, de változtassa meg az ő kedvéért a világ rendjét. Nem azért imádkozunk, hogy megváltoztassuk a Gondviselés határozatait, hanem azért, hogy a mi emberi akaratumk tanúljon egybehangzani az isteni akarattal. Hogy mekkora hatása van imádságunknak valamely különös esetben, mikor a lehetségek isteni láncolatában a döntés még nem történt meg, ki tudná megmondani? Egyet azonban tudunk; azt, hogy csak egyetlenegy hathatós és természetes mód van arra, hogy saját nemesebb természetünket összhangzásba hozzuk az élet-nemesség forrásával, ha a nemes érzelmek révén állandóan érintkezünk az isteni nemességgel és ha alázatos áhitattal viselkedünk iránta, aminő a teremtéshez illik Teremtőjével szemben. Nincs biztosabb jel valamely ember erkölcsi állapotának megismerésére, mint az a mód, hogyan tud imádkozni. Rendkívül tudatlannak látszanék, legalább keresztény országban, az olyan ember, aki ocsmány, hazug, vagy ostoba tetteire kéré az Isten áldását. A pogány-korban talán könnyöröghetett valaki Dionysioshoz vagy Aphroditehoz jó lelkiismerettel avégett, hogy áldja meg részegségét vagy dorbézolását; azonban a galileai halászkok predikálása következtében mi már túl vagyunk az ilyesmin s a mindennapi tapasztalat is amellet szól, hogy a valódi magános imádság

(mert természetesen nem beszélek a könyvbéli imádságok ledarálásáról) mely éltető eleme a nemes erkölcsi természetnek, durva, haszonleső ember nézve olyan légkör, melyben nem tud lélegzeni. Vessétek hát szívetekbe, ifjak, az apostol jel-szavát: *«Szüntelen imádkozzatok.»* Maradj mindig tiszteletreméltó függésben a minden jó legfőbb forrásával. Ez a leghathatósabb, legtermészetesebb és leggyorsabban ható orvos-szer azon szellemnélküli önhietség és alávaló arcátlanság ellen, mely a szeretettől ment tudással nőttön-nő, mely csak pöffeszkedik, de nem szolgál épülésre. Jámor hagyomány tanított meg minket arra, hogy ebédünket imádságon, mintegy illedelmes szertartáson kezdjük; szint-egy tegyük életünknek minden komoly feladatában, de ne merő szokásból, hanem igaz érzéssel. Úgy menj a harcba, derék ifjú, mint Dávid, ki parittájába követ készített; aztán áldd meg a harcot Izrael Istenének, nem pedig a gonoszak nevében. Foghatsz ugyan kardot vagy tollat a kezébe, de ne forgasd se egyiket, se másikat hányiveti önhieteggel vagy hívságos istendicsőítéssel s a szertelen öröm óráiban épp úgy, mint a borús csüggedés és sötét kétségbe-esés napján azt mondjad:

— *«Ó áldj meg, ó áldj meg engem is, Atyám!»*

John Stuart Blackie.

Fordította

Kováts S. János dr.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Az *Ókori Lexikon*-nak, mely a *Franklin-Társulat* kiadása (szerkesztője *Pecz Vilmos*), most jelent meg a 34-dik füzet. Ez a munka II. kötetének 61—64-ik íveit foglalja magában. A Termilától Thessaliáig terjedő cikkek közül kiemeljük a *Tetralogia*, *Thanatos*, *Theatrum*, *Thebae*, *Themis*, *Themistocles*, *Theocritus*, *Theodosius*, *Theseus*, *Thessalia* című nagyobb kiterjedésűeket, továbbá a *Teurisei*, *Teutoburgium* című hungarikumot. A füzetet 21 ábra díszíti, melyek közül öt (810. *Terra sigillata* edények a Nemzeti Múzeumban. 821. Az *aquincumi amphitheatrum* alaprajza. 822. Az *aquincumi amphitheatrum* látképe keletről. 829. *Ariadne* átadja *Theseus*-nak a gombolyagot, domborkép a Nemzeti Múzeumban. 830. *Theseus* megöli *Minotaurust*, domborkép a Nemzeti Múzeumban) hungarikum. A füzet ára 1 korona; a folytatólagos füzetek *Julius* és *augusztus* kivételével a hó 15-ike táján jelennek meg.

VEGYESEK.

Állatpusztítás. A *«Természet»*-ből vesszük át *Hanusz István* érdekes adatait: *Az északi manátot* (*Rytina Stelleri*), a bálnákhoz rokon vízi emlőst, mely a *Behring-szoros* tájékán élt,

teljesen kiölték az 1742—1768. évek között. Ennek az 5000 kgr. súlyú, 7—8 m. hosszú állatnak testét olyan bőr fedte, mely a korhadt fák kérgére emlékeztet, pusztulása oka pedig ízletes húsa volt. Nem is láttak 1768 óta példányt belőle, a múzeumok is csak fölületes leírásokat, tökéletlen rajzokat mutogatnak, nem preparált vagy konzervált testrészeket, ahogy a tudomány érdekében hasznos volna.

Petényi Salamon szerint 1814-ben ejtették el az utolsó *bövény* Udvarhelyszékben. Sőt Oroszországban is, hol állami védelem alatt állnak, rohamosan fogy Európa eme hatalmas állatának a példányszáma; figyelmeztették is rá a pétervári akadémiát. A bialovici erdőség 1856-ban még 1900 darabot táplált, 1863-ban 874-et, 1878-ban 600-at; ma pedig alig 300 főből áll e csorda, amelynek élelmzéséről is gondoskodnak.

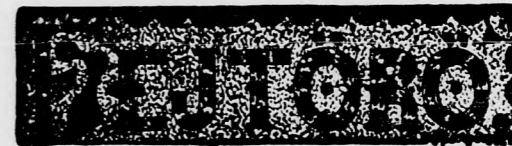
Kelet-Poroszországban az erősen lefogyatkozott *jávorgim* csapatokat Gumbinen mellett az *Ibenhorst* és *Tawellningken* erdősegekben hajtották össze vagy 15,000 hektár kiterjedésű területre és vették állami védelem alá; 1900-ban 187 felnőtt darab volt a létszám. Königsberg vidékére más 150 darabot tereltek. Ma az összes darabszám a 60—70 szarvasborjúval együtt alig negyedfélszáz. Galiciában 1730-ban lötték le *Niepolomice* mellett az utolsó jávort, holott a róla vett nagyszámú községnévből következtethető, hogy hajdan ez a nemes állat nagy bőségben lakta a tartomány erdeit.

Erősen fogy Galiciában a *nemes szarvas* is. Az a 60—70 példány fogyás, mely évente puskaeső elé kerül, megviseli a nem éppen népes csordát. Vadaskertekbe, emberei gondviselést alá jut már a szarvas ott is.

Talán teljesen kipusztult a *Cervus davidianus* nevű szarvasfajta, melyet *Khina* érdemes leírójáról, *Armand Dávid* francia hittérítő nevéől jelzett a tudomány. Ezt az állatot, mint vadon élő, khinai évkönyvek a XVIII. század elején *Kashgar* magas tatárországi tartományban emlegetik és ma ott már nincsen. *Peking* mellett nagy kertben tartogattak néhány példányt, de a *Hoangho* folyó szertelen kiáradása annyira megrongálta 1895-ben a kert falkeztését, hogy kiosonhattak az állatok; az azóta dúló háború, éhség csak elősegítették, hogy a kihalóban levő faj egy lábíg mind orrvadász kezére került.

Európa népessége. Egy francia folyóirat, a *Revue de Statistique* hiteles adatok alapján nagyon érdekes kimutatást közöl Európa népességének gyarapodásáról a tizenkilencedik században. A lista Európa népességének csak a gyarapodását kívánja föltüntetni, ezért a lakosság számát az 1800-dik esztendőben 1000-rel jelzi és ennek az aránynak megfelelő számmal mutatja a szaporodást is minden tíz esztendőben. A lista egészében a következő: 1800—1000, 1810—1060, 1820—1141, 1830—1254, 1840—1340, 1850—1425, 1860—1516, 1870—1637, 1880—1750, 1890—1946, 1900—2158. Ebből a kimutatásból látjuk, hogy Európa népessége a tizenkilencedik században több, mint a kétszeresére szaporodott, kiderül továbbá, hogy a gyarapodás állandó, sőt a század vége felé egyre nagyobb mértékű volt. A gyarapodás természetesen nem volt Európa minden részében egyenletes. Legkisebb volt nyugaton és délnyugaton, tehát ott, a hol a latin népek laktak, a legnagyobb keleten, a hol a fiatalabb népek országai vannak. Kelet-Európa lakossága, jelző egységnek az 1000-et véve, 1000-ről 2492-re szaporodott, Nyugat-Európáé 1000-ről 1948-ra, a délnyugati államoké 1000-ről csak 1600-ra.

A tengeri csata régen és most. Erről a tárgyról nagyon érdekes cikket írt egy londoni lapba *Frank T. Bulten*. volt tengerész-tiszt. A tengeri csata mindig borzalmas volt: hajdan csak úgy, mint most. Régente, mikor a fából épült hadihajókat a vitorlák szárnya röpítette, egy-egy tengeri csata napokig is eltartott és intézésébe alapos beleszólása volt az — időjárásnak is. Szél és vihar kellett, hogy a hajók egymásnak ronthassanak és ha a szél egyszerre elállt, téltlenségre voltak kényszerítve a vitorlások is. Az ágyúk valami nagyon messzire nem hordtak, a golyók pusztító ereje is valóságos simogatás volt a mostani lövegekéhez képest, a megsérült faalkotmányt is könnyebb volt a víz színén tartani erős szivattyúzás segédelmével, mint egy páncélos hajót. Viszont a megrongált hajó egyszeriben az elemek játékszerévé lett, magával teljesen tehetetlen, akit a fegyver megkímélt, éhen, szomjan kellett elvesznie a tenger közepén. A modern tengeri csata egy dologban irgalmasabb az áldozataihoz. Hamarabb végez velük. A nagy páncélos hajó, ez a vizen úszó acélvár, ha halálos sebet kapott, úgy süllyed, mint a kő. Öt perc alatt már a tenger fenekén van. Menekülés róla csak abban az egy esetben van, ha közvetlen közelében más hajók is állanak. Aki jól tud úszni megmenekülhet; de ha más hajó nincs a közelben, egy élő lélek meg nem marad. A csatába induló hajó szinte kísérteties látvány. Mintha teljesen néptelen lenne: egy embert se lehet látni rajta. A modern páncélos hajó úgy van építve, hogy ilyenkor minden ember kemény acélfall mögött, védett helyen legyen. Ezenkívül a hajó egész földézetén nincs semmi, ami gyűlékony anyagból volna. Egy látszólag halott, néma acéltömeg az egész, amely halált szór magából. Fölgyújtani az ilyen hajót csak úgy lehet, ha a gyújtó-löveg előbb az egész acélreteget szétrombolta valahol és belül gyújt meg valamit. Ha ilyen katasztrófa érte a hajót, az acélvár egyszerre átváltozik egy óriási acélkoporsóvá, amely némán és nagy gyorsasággal süllyed a hullám-sírba.

Jelige: Fejtörő az elme sportja.

Történelmi kérdés:

Mikor volt a rossbachi csata s ki volt az a porosz tábornok, aki e csatában intézett először támadást magyar huszárok módjára? (*Brunsvik György*.)

Földrajzi kérdés:

A tömösi és bodzai szorosok között mily hágó visz át Oláhországba? Mily magas ez? (*Friedrich László*.)

Mértani kérdés:

20 cm. hosszú egyenes két darabra bontandó úgy, hogy mindegyik darab egy kockának egy-egy éle legyen. Mily darabokat kell vennünk, hogy a keletkezett két kocka köbtartalmának összege a lehető legkisebb legyen? (Friedrich László.)

Képrejtvény.

Megfejtési határidő 1904 május 8.

3. számban közölt fejtörő kérdések megfejtése:
 Vegytani kérdés: Magnesiumsulfát vagy keserűsó ($Mg SO_4 + 7 H_2 O$). — Algebrai kérdés: 7. — Földrajzi kérdés: Stülfi hágó. — Képrejtvény: Nemcsak minden jó tett, de még minden nemesebb érzés is meghozza jutalmát.

Helyesen fejtették meg: Weisz Henrik, Havas Péter, Klug Rezső, korompai Brunswik György, Thier Győző, Pollák Pál, Haacker Emil, ifj. Pollák Lajos, Szabó Gyula, Tóth Mihály, Kiss József, Grosz Pál, Labancz Ernő, Kund Béla, Zádor György, Molnár Imre, Tuschák Imre, Fried Rezső, Deutsch József, S. ász Imre, Weisz Sándor és Fülöp, Kovács Lajos, Szemző István, László Szepe, Straub Sándor, Czékus László, Neudörfer József, ifj. Kirner Vilmos, Topscher Béla, Kolisch Pál és Béla, Brummer Imre, Fischl Ernő, Nord Frigyes.

A kitűzött könyvjutalmat (Gyulai Pál: Vörösmarty életrajza, díszk.) Fried Rezső, kereskedelmi iskolai tanuló, pozsonyi előfizetőnk nyerte meg.

SZERKESZTŐI TELEFON.

Vitakérdések. Nem mindenik alkalmas. Egy részük már erősen el van koptatva. Lehetőleg olyant kell választani, amelyhez az önképzőkör tagjainak nagyobb része hozzá szólhat. Jók a történeti kérdések, mert ezek megvitatása nagyobb haszonnal jár, mint az általános kérdésekhez fűződő okoskodások nagy tömegéből. Nem is arra való, hogy egy-két vitatkozó kitértesse magát, hanem minél több tanúságot merítsenek a hallgatók belőle. — H. D. (Budapest). Az Akadémia pályázatai nem diákoknak szólnak. Legjobb lesz, ha félre teszi azt a kész drámát. Néhány év múlva előveszi s akkor fogja csak látni, hogy mekkora merényletet akart elkövetni — a jó ízlés ellen. — Ballada. Nagyon rémes, nagyon homályos és nagyon ügyetlen. Egyéb fogatkozása nincs is, ezért kérelhetetlenül beleszülyesztették a papírkosárba. — A. F. («Tavaszi az erdőben»). Gyönyörű kis portéka ez a vers. Forgattuk jobbra is, balra is, de csak kiesett a kezünkől. Ne írj te, édes fiam verset, vagy ha már mindenen irni akarsz, ne gondoldj az első kísérleteknél az áruló nyomdafestékre. Tömérdek vers születik széles e hazában s amennyi nyomdafesték alá kerül, csaknem ugyanannyit el is felejtene. Olvass, tanuld s várd el az időt, mikor a te szellemed termékei mást is érdekelnek. — Libertas. (Boeckay.

Egy homályos csillag, Rímdorombolás, tiszteltreméltó hazafias érzelmek száraz elzöngése. Avagy költészet-e:

«Életteddel nem szolgáltad soká hazád,
 De rövid idő alatt sok jót tettél.

Áldd magyar nép ezért mindig Boeckay Istvánt!
 István, e tettetért halhatatlanná lettél.»

Nem fiam, így Boeckay István szellemét nem lehet, nem szabad megszorítani. — T. K. Állami konviktusok nincsenek, csak felekezeti. Vannak szerzetesek vezetése alatt álló főgimnáziumokban: Nagyszombat, Kolozsvár, Székelyudvarhely. Néhány állami főreáliskola mellett is van konviktus (Déva, Székelyudvarhely). — K. I. Közölhetetlen. — H. P. (Pusztatetetlen). Az «Uarda» c. regény az egész félétven át tart. — I. I. (Pozsony). Levelét átadtuk a kiadóhivatalnak. — M. E. (Fóth). Budapest, Kerepesi-út 54. — S. L. (Marosvásárhely). Rejtvényed nem közölhető. — V. G. (Lugos). 1. A két Kip-testvér megjelent külön könyvalakban is. 2. Pecz Vilmos a görög nyelv egyetemi tanára Budapesten. — P. T. Vajda Péter életéről és műveiről legújabbban Bródy Mihály írt szép, kimerítő tanulmányt. Megrendelheti a Pesti könyvnyomda részvénytársaságnál. Hold-utca.

Dalra fel!

Emke daloskönyv (hangjegyekkel). Szerkesztette Deák Gerő.

I kötet 2 és 3 szolamú komoly és vig dalok gyűjteménye (201 dal). Ára fűzve 1 kor. 60 f. Kötve 3 korona.

II kötet 4 szolamú vegyeskarok gyűjteménye. (71 dal). Ára fűzve 2 kor. 40 f., kötve 4 kor.

III kötet 4 szolamú férfi karok gyűjteménye. (127 dal.) Ára fűzve 2 kor. 70 fill.

Daloskönyv (hangjegyekkel). Kiadta Szirmai Károly. Ára 2 kor. 40 fillér, vagy vaszonkötésben 3 kor. 60 fillér.

Nagyvár lant. Karszólamból álló dalgyűjtemény. Írták Stojanovics J. és Kóvós L. Karszólamból 75 f. Zenekisérettel 5 kor.

Ezüst hárfá. Daloskönyv hangjegyekkel két kötetben. Erdősi Ernő-től.

I kötet. Egy és két-szolamú dalok, 1 kor. 60 f.

II kötet. 2-3 és 4 szolamú dalok, 3 kor. 50 fill.

Magyar Arion. Harrach J.-től 1. rész, négy füzet, más-más hangra, ára egy füzetnek 1 kor. II. rész, négy füzet, más-más hangra, egy füzet ára 1 kor. 30 fill., zenekisérettel két részben, ára 5 kor.

Dalok szöveggönyvei:

600 magyar nemzeti dal. Szavalmányok és dalok gyűjteménye. Ára vaszonkötésben 2 kor., díszes kötésben 3 kor., diszkiadás 4 kor.

Újabb nemzeti dalkönyvecske. Szerkesztette Dr. Radó Antal. Ára díszes kötésben 2 kor. 40 fillér.

Magyar dalmok. Legszébb nemzeti dalok, románcok, balladák gyűjteménye. Ára fűzve 1 kor., kötve 1 kor. 60 fill.

1001 dal. A legnépszerűbb és legszebb magyar népdaloknak gyűjteménye. Ára kötve 1 kor. 60 fillér.

Kapható Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)

es. és kir. udv. könyvkereskedésben

Budapest, VI. ker., Andrásy-út 21. szám

és minden hazai könyvkereskedésben

TANULÓK LAPJA

A nmélt. vallás- és közoktatási miniszterium által 1896. május 26-án kelt 26808. sz. alatt, Budapest székesfőváros tanácsa által 1895. augusztus hó 20-án 7376. szám alatt ajánlott ifjúsági hetilap.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:	FŐLELŐS SZERKESZTŐ	SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
Negyed évre ... 2 kor. 40 fill.	GAAL MÓZES.	Budapest,
Fél évre ... 4 kor. 80 fill.	Kiadja a Franklin-Társulat magyar irodalmi intézet és könyvnyomda.	IV. ker., Egyetem-utca 4. szám.
Egész évre ... 9 kor. 60 fill.		Kéziratokat nem adunk vissza.
Megjelenik minden vasárnap.		

UARDA.

Történeti regény. Írta Ebers György. Az ifjúság számára átdolgozta Gaal Mózes.

Pentaur kebléből nehéz sóhaj szakadt fel s kétségeitől tépett szive ime leveté e pillanatban láncait s beszélt, előbb halkán, aztán mind nagyobb hévvel, mind lelkesebben:

— Te kényszerítesz arra, hogy szavakba öltöztessék azt, amire gondolnom sem volna szabad; inkább megszegem az engedelmességet, hogysem vétkezsem a Napnak szűztiszta leánya, az igazság ellen, melynek képe a te arcodon ragyog, Bent-Anat. Hogy vajjon a paraszkhitát tisztatlanná teszi-e születése, eldönteni hogy tudná egy olyan porszem, mint aminő én vagyok. Nekem ez az ember úgy tűnt fel, mint neked is; az ő szívéig ugyanazok a nagy és szent érzelmek töltik el, mint a tiedet, az enyémet és mindenikét, aki földi anyától született: és én azt hiszem, hogy mindaz, amit mi az imént a paraszkhita kunyhójában hallottunk és láttunk, lelkiünk nemesítésére és elménk felvilágosítására szolgáltak — és nem szennyeztek be. Ha tévedek, midőn ezt hiszem, akkor bocsásson meg nekem az a sok néven nevezett isten, kinek lehellete éppen úgy él, uralkodik, alkot a paraszkhita lelkében, mint a tiedben és az enyémekben, — akiben én hiszek s akihez mind lelkesebb örömmel száll fel az én szegény, ügyefogyott énekem, ha megtanít engem arra, hogy minden a világon, ami lélekszik és él, ami sir és ujjong: nem egyéb, mint az ő tiszta lényének mása, arra teremtve, hogy ugyanazt az örömet, ugyanazt a fájdalmat érezze.

Pentaur szeméit az égre emelte, aztán találkoztott tekintete a büszkén ragyogó szeméivel a

hercegnőnek, aki baráti érzéssel nyújtotta feléje jobbát.

Pentaur tiszteletteljesen megcsókolta a hercegnő ruháját. Bent-Anat így szólott:

— Nem úgy! Tedd áldólag a kezedet az enyémre. Te igazi férfiú és igazi pap vagy. Most már szívesen eltűröm, ha kimondják reám a beszennyezés bűnét, mert atyám is azt kívánja, hogy különösen mi tartuk meg a vallás szigorú tilalmát a népnek a kedvéért, hadd lásson példát. Mi pedig ketten imádkozunk az istenekhez, hogy ezeket a szegényeket a régi átok terhétől szabadítsa meg. Milyen szép is volna a világ, ha az emberek egymást meg nem akadályoznák abban, hogy azok legyenek, amiknek az égiek teremtették. — De ni, ott várnak reám a nap hevében Paaker és a szegény Néfert. Kövess engem!

Bent-Anat elől ment, de néhány lépést megtevéen, hátra fordult s kérdezé:

— Hogy hívnak?

— Pentaurnak.

— Akkor hát te vagy a Szeti-ház költője?

JOBBJÁT NYÚJTOTTA FELÉJE.